

Az EU bírósági rendszerének reformja

Az Európai Unió Bírósága a közelmúltban az európai bírósági rendszer reformjára vonatkozó javaslatot terjesztett elő, amelyet az Európai Unió Tanácsának elvi jóváhagyását követően jelenleg az Európai Parlament vizsgál. E reformjavaslat alapvető jelentőségű, mert célja az igazságszolgáltatás hatékonyságának az európai uniós polgárok érdekében történő tartós fokozása.

A javaslat háttere: az ügyek számának növekedése és az eljárások túlzott időtartama

A Törvényszék helyzetét évek óta nagymértékben nehezíti az előtte folyamatban lévő ügyek számának állandó növekedése: az ezen igazságszolgáltatási fórum előtt indult ügyek száma 2000-ben 398 volt, ami 2014-re 912-re nőtt. E látványos növekedés strukturális jellegű, és fennáll annak veszélye, hogy tovább folytatódik.

E helyzet kezelése érdekében már több intézkedés történt, amelyek a hatékonyságot számottevően javították, és a befejezett ügyek számában is kifejeződő eredményre vezettek. Azonban a Törvényszék előtt folyamatban lévő ügyek száma növekedésének lassítása ezen erőfeszítések ellenére sem volt lehetséges. Következésképpen a Törvényszék jelenleg nincs olyan helyzetben, amely a hatáskörébe tartozó jogviták növekvő számának és összetettségének tartós és hatékony kezelésére képessé tenné.

E strukturális jellegű és fokozódó egyensúlyhiány folytán a Törvényszék előtt folyamatban lévő összetett – például gazdasági – ügyek elbírálásának időtartama különösen hosszúra nyúlik. Ebben az összefüggésben fontos emlékeztetni arra, hogy az eljárás túlzott időtartama a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásához való, az Alapjogi Charta 47. cikkében kimondott jog sérelmét okozhatja, és az Uniót a kártérítés iránti kereset alapján történő marasztalás veszélyének teszi ki, amelynek pénzügyi következményei az Unió költségvetését terhelnék. Egy év alatt ugyanis már **öt kártérítési keresetet** indítottak a Törvényszék előtt, amelyekben összesen **26,8 millió euró** kártérítést követelnek.

A Bíróság által javasolt megoldás

E helyzet orvoslása céljából a Bíróság már 2011-ben javaslatot tett többek között a Törvényszék bírái számának 27-ről 39-re való emelésére. E javaslat az Európai Bizottság kedvező véleményére, az Európai Parlament első olvasatban megadott jóváhagyására és a Tanács elvi egyetértésére talált, ám az e további bírák kijelölési módjára vonatkozó tagállami megállapodás hiánya miatt mégsem valósulhatott meg.

A Bíróság 2014-ben a Tanács elnökségének felkérése alapján és a helyzet 2011 óta bekövetkezett súlyosbodására tekintettel javított javaslattal élt.

A naprakésszé tett reformtervezet célja az Unió bírósági rendszere általános hatékonyságának erősítése, valamint **strukturális és tartós** megoldás megteremtése.

Fontos hangsúlyozni, hogy e javaslat az intézményt alkotó három igazságszolgáltatási fórum (Bíróság, Törvényszék, Közzolgálati Törvényszék) intenzív vitáinak és eszmecseréinek terméke, amelyek során a Törvényszék különös hatáskörű igazságszolgáltatási fórum létrehozását, míg a Közzolgálati Törvényszék a javasolt megoldást támogatta. Minthogy a tapasztalatok (többek között a jogi referensek létszámának növelése és különös hatáskörű igazságszolgáltatási fórum létrehozása) azt mutatják, hogy semmiféle tartós alternatíva nincs, a Bíróság – mint az egész intézmény képviselője – megtette a jelenleg az európai jogalkotó előtt fekvő javaslatát.

Mit javasol a Bíróság?

A Bíróság a Törvényszék három szakaszban történő megerősítése végett 21 bírói hely létesítését javasolja a következő időbeli felosztásban:

- 2015-ben: 12 bíróval való kiegészítés;
- 2016-ban, a Törvényszék megújításakor, a bírák száma a Közzolgálati Törvényszéknek a Törvényszékbe való beolvasztása útján 7-tel növekszik, amivel a Törvényszék bíráinak száma 47-re emelkedik;
- végül 2019-ben, a Törvényszék következő megújításakor, a bírák száma kilenc fővel növekszik, amivel a bírák összlétszáma 56-ra emelkedik.

E három szakaszra való felosztást igazságszolgáltatási (a Törvényszék előtt folyamatban lévő ügyek száma folyamatos növekedésének követése) és költségvetési (a javasolt reform költségvetési hatásainak több költségvetési évre való szétterítéséhez fűződő érdekek) okok indokolják.

Fontos emlékeztetni arra, hogy e javaslat így nem csupán a Törvényszék közvetlen szükségleteit elégíti ki, de főként az európai bírósági rendszer egésze hatékonyságának tartós erősítését is célul tűzi ki.

Először is, a javaslat megvalósítása lehetővé teszi, hogy a Törvényszék **megállítsa a folyamatban lévő ügyek számának növekedését**, és megkezdje ügyhátralékának feldolgozását. Következésképpen a Törvényszék előtti eljárások időtartama csökkenni

fog, és így az Unió jogviták ésszerű időn belüli elbírálásához való jog megsértése miatti kártérítésre kötelezésének veszélye is mérséklődik.

Továbbá az uniós **bíróági szervezetrendszer** is **egyszerűsödik**, általános hatékonysága növekszik, ítélkezési gyakorlatának egységessége fokozódik, mivel egyetlen igazságszolgáltatási fórum, a Bíróság feladata lesz a jogszabályok egységes értelmezésének a fellebbezési eljárásokban való biztosítása.

A Bíróság álláspontja szerint a Törvényszék e reformnak köszönhetően rugalmasabbá is válik a jogviták elbírálásában: egy vagy több tanácsba a megfelelő igazságszolgáltatás érdekében, minden egyes ügy jelentőségétől és szükségleteitől, valamint a folyamatban lévő ügyek számának alakulásától függően több vagy kevesebb bírót oszthat be. A reform célját képezi továbbá az uniós polgárok nevében hozott ítéletek minőségének és kiegyensúlyozottságának megőrzése és folyamatos tökéletesítése is.

Végezetül nem feledkezhetünk meg arról, hogy a Bíróság előtt folyamatban lévő ügyek száma is állandó növekedést mutat. Így a Törvényszék megerősítése a Bíróság egyes hatásköreinek a Törvényszékre való esetleges átruházását is lehetővé tenné, ami a Szerződésekben szereplő **egyetlen megoldás** a Bíróság tehermentesítésére.

A javaslat költségei

A költségvetési hatóságok és a jogalkotó felhívására a Bíróság beleegyezett a reform összköltségének 25%-kal való csökkentésébe.

Következésképpen a reform nettó összköltsége a három szakaszban összesen évi **13,875 millió euró**, amely nagyjából 0,01%-a az Unió költségvetésének (135 milliárd euró). Ezen összeg a 2011-ben javasolt reform költségeinél 23%-kal több, miközben ugyanezen idő alatt a Törvényszék munkaterhe 43%-kal nőtt.

Ebben az összefüggésben hangsúlyozandó, hogy amennyiben nem születik a lehető leghamarabb döntés, a helyzet – az uniós polgárok hátrányára és az uniós költségvetés terhére – gyorsan súlyosbodni fog. Tekintettel az érintett pénzmozgások nagyságára, a tartós megoldás hiánya miatt a belső piac helyes működését fenyegető veszélyek igen jelentősek. A Bizottság által kiszabott, a Törvényszék előtt vitatott bírságok összege és az állami támogatásokkal kapcsolatos ügyekben visszatéríttetni rendelt összeg több milliárd euróra rúg; ez az összeg tehát a bírósági döntésig passzív, így nem hasznosítható a belső piacon.